

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE YETENEK VE BECERİ KAVRAMI

Tuğba UZUN GEDİKLİ^{1,*}, Abdullah AYAYDIN²

¹Trabzon Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, tugba_uzun_355@outlook.com,
ORCID ID- 0009-0008-6247-2659

²Trabzon Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
Abdullahayaydin3@gmail.com, ORCID ID- 0000-0001-7900-9232

DOI NR. : 10.5281/zenodo.14497391

ÖZET

Sanat, bireysel gelişimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitimin her aşamasında öğrenciler, sanat yoluyla bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin yanı sıra kendilerini ifade etme, yaratıcı düşünme ve bu yaratıcı düşünceleri somut bir şekilde iletme becerisi kazanma fırsatına sahip olurlar. Görsel sanatlar eğitimi, yetenek ve beceriden ziyade yaratıcı düşünme, problem çözme, duyuş ve düşünceleri ifade edebilme, pratik düşünme ve estetiği geliştirmeyi amaçlar. Yaşına göre yetenekli olan öğrenciler toplumun gelişimine katkıda bulunacak niteliktedir. Çoğu durumda yetenek ve beceri kavramlarını görsel sanatlar alanında anahtar bir kavram olarak değerlendirebileceğimiz gibi, kontrol edilmeyen ve ihmal edilen yetenekli öğrencileri de bir kayıp olarak görebiliriz. Bu amaçla çalışma, güzel sanatlar eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin görüşlerini kullanarak görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramını incelemeyi amaçlamaktadır. Durum çalışması, nitelikli araştırma yaklaşımında tasarlanmıştır. . Araştırma, Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören 10 öğrenci ile gönüllülük esasına göre gerçekleştirilecektir. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve daha sonra yazılı metne aktarılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiş, tema ve kategorilere ayrılarak tablolar halinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar, Yetenek, Beceri

ABSTRACT

Art is an integral part of individual development. At every stage of education, students have the opportunity to acquire, through art, cognitive, sensory and psychomotor skills as well as the ability to express themselves, to think creatively and to communicate these creative thoughts in a tangible way. Visual arts education aims to develop creative thinking, problem-solving, the ability to express feelings and thoughts, practical thinking, and aesthetics rather than talent and skill. Students who are talented according to their age are qualified to contribute to the development of the community. In most cases, we can consider the notions of talent and skill as a key concept in the field of visual arts, as we can view unchecked and neglected talented students as a loss. To this end, the study aims to examine the concept of talent and skill in visual arts education, using the views of students studying in the section of fine arts education. The case study was designed in the quality research approach. The research will be carried out on a voluntary basis with 10 students studying at the Department of Fine Arts Education at the University of Trabzon. The study used a semi-constructed conversation technique as a data collection tool. The resulting interviews were recorded with the audio recorder and then transmitted into written text. The data was analyzed using the content analysis method and presented in tables, divided into themes and categories.

^{1,*} Tuğba UZUN GEDİKLİ: tugba_uzun_355@outlook.com

Keywords: Art, Art Education, Visual Arts, Talent, Skill

1. GİRİŞ

Bireylerin gelişimleri ve olumlu yöndeki değişimleri hedef alınarak eğitimin her seviyesinde formal ve informal olarak sistemli yapılandırılan programlar yer almaktadır. Bu bağlamda eğitim, kişinin yaşama başlamasından sonlanmasına kadar olan sürede doğrudan ve dolaylı olarak kazandığı bilgi ve davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir (Alakuş & Mercin, 2020). Geleneksel eğitimde eğitimin tanımlanması ve uygulanmasında davranışçı yaklaşım mesele edinmesinden eğitim; istendik biçimde davranış değişikliği süreci olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz & Altinkurt, 2011). TDK'ye (2023) göre eğitim bireylerin toplumda gerekli yerlerde olabilmeleri için bilgi, beceri tutum ve davranışları elde etmeleri gibi kendilerini geliştirmede formal veya informal, doğrudan ve dolaylı olarak bilgi alma olarak tanımlanmaktadır. Bireyler eğitime yönelik ilköğrenimlerini aile ve toplum ortamında gerçekleştirmektedir. Bunun dışında sistematik bir şekilde planlanmış eğitim programları da mevcuttur. Planlanmış eğitim programlarında, sanat eğitimine olan önem ayrıca bir yer oluşturur (Alakuş & Mercin, 2020). Çünkü sanat eğitimi; çocukların gelişimindeki psikomotor becerilerin yanı sıra estetik düşünce, ırsak düşünce ve yeteneklerinin gelişiminde sanat eğitiminin gerekliliği önemlidir. Sanat eğitiminin erken yıllarda uygulanması çocukların yaratıcı düşüncelerinin, estetik duygu ve düşüncelerinin ileriki zamanda üretken, yaratıcı ve etrafındaki olgu ve

olayları algılayabilen birey olmaları yönünden etkilidir (Feeney & Moravcik, 1987). Sanat denildiğinde akla gelebilecek sorulardan bir tanesi sanatın ne olduğudur. Sanatın tanımını belli kalıplara sığdırmak zordur. Kronolojik olarak geriye gittiğimizde mağara duvarlarına yapılan resimlerde sanatın iletişim dili olarak kullanıldığını ve yaşantı süreci olduğunu söyleyebiliriz. Sanatı icra eden kişinin teknik beceri ifadesinin güzelliği ve duygusal gücüyle beğenilmesi hedeflenen görsel ve işitsel faaliyetler olarak betimleyebiliriz. Genele baktığımızda sanat tek bir kavram ile açıklanması zor olan soyutlaşmış ve nicelleşmesi güç bir kavramdır. Bu tanımlamalara ek olarak Tolstoy'un Sanat Nedir? isimli eserinde sanatın tanımını açıkça ifade etmiştir. Sanat bireyin düşüncelerinde bulunan gizilin renk, çizgi, jest, kelime ve duygular aracılığı ile ortaya çıkması olarak tanımlar (Tolstoy, 2007). Sanatın tanımı hakkında öne sunulan kuramlar vardır ve bu sanat kuramları sanatın ne olduğu hakkında tanımlamalar öne sürdüğü söylenebilir (Taşdelen & Yazıcı, 2018). Bu bağlamda ki sanat kuramları yansıtmacı kuram, biçimci kuram, duyguculuk kuramı, dışavurumcu kuram, işlevsellik kuramı ve öykünmecilik kuramıdır. Öykünmecilik kuramına göre sanat, yaşamın bir taklidi ve en önemli işlevlerinin olanı doğrudan yansıtması olarak tanımladığı için yansıtmacı kuram; gerçekte var olan objelerin gösterilmesi anlamıyla temsilci kuram olarak da bilinir (Taşdelen & Yazıcı, 2018). Biçimciliğe göre sanat biçimsel özellikler barındırmalıdır. Bu biçimsel özellikleri müzik sanatında ele aldığımızda sesler,

cümleler ve armoniler olarak görsel sanat bağlamında ele aldığımızda ise çizgiler, dokular ve renkler olarak ortaya çıkmaktadır (Bingöl, 2016). Biçimci sanat kuramına göre bu öğeler sanatın ayrılmaz bir parçası halindedir. Bir diğer kuram olan duyguculuk kuramına göre sanatta önemli olan şeyin duygular olduğunu belirtir. Duygu kuramcılarına göre sanat ya da sanat eserinin tanımı “x bir sanat eseridir ancak ve ancak x duyguların ifadesi ise.” Duyguların sanat aracılığıyla tuval, taş, ses ve sözcükler ile araçlara aktarılması olarak tanımlanmaktadır (Taşdelen & Yazıcı, 2018). Bu tanımlamaya göre sanatın temel işlevi duyguları aktarma, duygulardan arınma gibi psikolojik terapi niteliğindedir. Bir diğer sanat kuramı olan dışavurumcu kurama göre dile getirilen duygular olarak ve sanatçının iç dünyasının duygular bütününden oluşması olarak tanımlanmıştır (Ötgün, 2009). Son olan işlevsellik kuramına göre ise sanatın toplum ve insan için olduğu temel yaklaşım olarak betimlenmiştir (Balcı, 2016). İşlevsellik kuramında sanatın sosyolojik durumları içerdiği de görülmektedir. Bu tanımlamalara bakıldığında, sanatın tanımlanması birçok açıdan ele alındığı görülmektedir.

1.1. Sanat Eğitimi

Sanatın ne olduğundan ziyade sanat ile eğitim bağlamında, müzik, edebiyat, tiyatro, bale, opera ve görsel sanatlar eğitimi vardır. Görsel sanatlar eğitimi olarak ele aldığımızda tüm bu sanat dallarını okul öncesi dönemden yükseköğrenim dönemine kadar olan süreçte eğitimle harmanlanmış şekilde

uygulamalı dersler olarak görülmesi sanat eğitimini oluşturmaktadır. Sistemli yapılandırılmış eğitim ortamlarında sanat eğitimi almanın önemi yadsınamaz derecede büyüktür. Çünkü bireylerin sanat eğitimi almasında temel olarak kişilik gelişmelerinin olumlu yönde etkileri görülmektedir. Sanat eğitimlerinden görsel sanatlar eğitimi; heykel, resim, mimarlık, grafik tasarım, endüstri tasarım, moda tasarım ve seramik gibi alt sanat dallarından oluşur (Buyurgan & Buyurgan, 2020). Görsel sanatlar eğitimi bireyin gelişmesinde etkili bir araç olduğu gibi yalnızca yetenekli öğrencilere özgü bir alan ya da öğrencileri eğlendirmeyi ve dinlendirmeyi amaçlayan bir eğitim etkinliği değil, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişmelerinin hedeflendiği eğitimidir (Ayaydın, 2010). Görsel sanatlar eğitimi bireylere doğruyu ve estetik değerleri aktarmaktır (Özsoy & Mamur, 2019). Bir diğer tanımla öğrencilerin öğrenecekleri bilgi, beceri günlük yaşamdaki olguları ve diğer eğitim dersleri ile birlikte sanat ve eğitim arasında mantıksal bağlar kurarak eğitim almayı amaç edinen bir eğitim şekli olarak tanımlanabilir (Alakuş & Mercin, 2009). Temel amacında ise kişiyi sorgulamaya, araştırmaya, deneysel yöntemle yaşamaya ve sonuçlandırmaya yönelten eğitim sisteminin her kademesinde verilen eğitimi amaçlamaktadır (Buyurgan & Buyurgan). Bu bağlamda görsel sanatlar eğitiminin küçük yaşlardan itibaren uygulanması önemlidir.

1.2. Görsel Sanatlar Eğitiminde Meslekleşme

Eğitim hayatının her kademesinde verilen görsel sanatlar eğitimi bireylerin tercihleri doğrultusunda lise döneminde Güzel Sanatlar Lisesi alanında meslekleşmeye başlamıştır. İleri ki kademede ise üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültesi ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde verilen eğitimler kapsamında da meslekleşmeye başladığı görülmektedir. Türkiye’de bu fakültelere girişte uygulanan ÖSYM’nin belirlemiş olduğu Temel Yeterlilik Testi (TYT) sınavına girmiş ve belli bir baraj puanını geçen adayların, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerine girerken yetenek sınavlarına tabi tutulmaktadır. Yetenek sınavı iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada kişilerin belirli uzaklıkta karşılarında oturan canlı modeli belirli ölçütlere göre çizmeleri istenir. İkinci aşamada kişilere bir olay anlatılan paragraf verilir ve imgesel olarak kompozisyon çizmeleri istenir ve yetenek seviyeleri belirlenir. Bu koşullar karşısında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerine özenle öğrenci seçilmektedir. Yetenek ve beceri kavramı görsel sanatlar eğitimiyle bağdaştırıldığında görsel sanatlar eğitimi, yetenek ve beceriden ziyade yaratıcı düşünme, problem çözme, duygu ve düşüncelerini ifade edebilme, pratik düşünme ve estetik yönünün geliştirilmesini hedef alır.

1.3. Yetenek

Yaşamımızın her alanında yetenek kavramı ile karşılaşırız. Günlük yaşamda yaptığımız işlerin içerisinde yetenekler vardır. Bu bağlam doğrultusunda yetenek kavramı TDK’ye (2023) göre bireyin bir durumu anlama ve yapabilme niteliği taşıyan

davranışların tümü olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer tanıma göre yetenek, bireyin içsel iş durumlarını yerine getirebilme, bilgi, beceri ve deneyimlerin tamamını kapsayan kabiliyetlerin bütünüdür (Klifman, 2009). Bu tanımlamaların yanı sıra yetenek, bireyin beceri ve potansiyelleriyle de bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Potansiyelle bağlantılı olan yetenek türleri arasında bedensel, sözel, sayısal, görsel ve müziksel yetenek türleri yer almaktadır. Yazıcı’ya (2020) göre müziksel yetenek; duyma, algılama ve hafıza gibi duylara yönelik kişiye doğuştan gelen gizil güç olarak tanımlanmaktadır. Kişinin içsel olarak seslerin ince frekanslarını algılayabilmesi, melodileri çabuk öğrenebilmesi, besteler oluşturabilmesi müziksel yeteneğin bireyde olduğunu kanıtlar niteliktedir. Diğer yetenek türlerinden olan görsel yetenek ise görerek öğrenme, gördüklerini pratik ve kolay biçimde akılda tutabilme, analiz edip sonuçlara varabilme, yer yön bulabilme gibi becerileri kapsamaktadır (Alkan, 2021). Sayısal yetenek; dört işlem yapabilme, sayısal işlemlerdeki hataları rahatlıkla bulabilme, işlem yeteneğinde pratiklik gibi beceriler olarak tanımlanmaktadır (ÖSYM, 2021). Sözel yetenek, sözcük ve kelimelerle ifade edilen kavramları öğrenebilme, zengin kelime bilgisine sahip olma, etkileyici kompozisyonlar yazma olarak aktarılır (ÖSYM, 2021). Bir diğer yetenek türlerinden olan bedensel yetenek ise; kişinin vücudunun esnek yapıya ve kas koordinasyonuna sahip olması, çeşitli spor dallarında, dans, bale gibi etkinliklerde başarılı olma durumu bedensel yetenek türlerini kapsamaktadır. Yetenek kavramı

birçok türde alt bileşenlere ayrılmaktadır bu hususta yetenek kavramının zihinde oluşturduğu sorulardan bir tanesi yetenek geliştirilebilir mi? Goleman' a (1996) göre doğuştan gelen özelliklerin öğrenme ile geliştirilebilir olduğu fikrindedir. Bir başka görüşe göre bireylere verilen bazı sorumluluklar doğrultusunda sosyal ilişki kurma becerileri, yaratıcılıkları ve yetenekleri geliştirilebilir (Gizir, 2002). Kısacası yetenekler doğuştan geldiği gibi sonradan bireye verilen sorumluluklar dahilinde ve sistemli yapılandırılmış eğitim ile geliştirilmesi mümkündür. Daha önce belirtildiği gibi yeteneklerin doğuştan gelen donanımlar olduğu gibi beceri ve potansiyel kavramları ile de bağıntı olduğu için yetenekler resimde kullanılan boyalar gibidir. Doğuştan gelen yetenekler doğrultusunda boyaları kullanma biçimi ne kadar iyiyse ortaya çıkan yapıtta o kadar estetikdir. Bunun yanı sıra yeteneği olmayan birey boyaları nasıl kullanacağını bilmiyorsa, kaliteli boyalara sahip olsa bile ortaya estetik bir yapıt çıkmayacaktır çünkü bu beceri gerektiren bir durumdur.

1.4. Beceri

Beceri kişinin yatkın olduğu ve öğrenmeye dayalı bir konuyu veya işi yapabilme ve bir görevi gayesine uygun şekilde yerine getirebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Diğer tanımlamaya göre beceri, yapılacak olan işin icap eden beceri ve yeteneklerin hangi öğelerden oluştuğunun farkında olması olarak tanımlanabilir (Çoban, 2013). Günümüzde insanlar tarafından yetenek ve beceri kavramları karşılaştırıldığında arasında pek fark olmadığı ve aynı

anlamaları ifade ettiği şeklinde öngörülmektedir. Ancak bilim insanları bu kavramları birbirinden ayırarak yeteneğin, genetik olarak belirlendiğini, gerekli çalışmalar yaparak ve deneyimleyerek değişmeyeceğini, becerinin ise bireylerin çalışması sonucunda istenilen durumun oluşması veya kasıtlı olarak ortaya çıkartma olarak belirtmektedirler (Çoban, 2013). Tanımdan anlaşılacağı üzere beceri kavramının geliştirilebilir bir devinim olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bir kişinin gardırop kurması ele alındığında; deneyimleyip ve bildiği şeyi amaca yönelik yapması beceri, deneyim olmaması ve gardırobun parçaları arasındaki ilişkiyi görüp kurabiliyor olması yetenek olarak açıklayıcı niteliktedir. Bu araştırmada gerekli alan yazın tarandığında bu konuya ait az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bundan dolayı bu çalışma güzel sanatlar eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerle görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramları, yetenek ve beceri kavramlarının görsel sanatlar eğitimine katkıları irdelenmeye çalışılmıştır. Bu açıdan literatüre katkı sağlayacak nitelikte önem taşımaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramlarının güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramlarının güzel sanatlar eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilere yönelik görüşlerin, mezun oldukları lise, hangi üniversitede öğrenim gördükleri, kaçınıcı sınıfta

oldukları ve bölümde eğitim aldıkları uygulama derslerine göre incelenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramlarının Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin görüşleri alınarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

1. Bireylerin görsel sanatlar eğitimi alabilmesi için yetenek ve becerilerin olması gerekir mi?
2. Bireylerin görsel sanatlar alanında yetenekli ve becerikli olması, sanat üretiminde ne tür etkileri vardır?
3. Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli olmayan bireylerin eğitim sürecinde karşılaştığı zorluklar nelerdir?

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramlarının Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılacak olan bu çalışma, nitel araştırma yöntemleri kapsamında tasarlanarak durum çalışması ile yürütülecek olup durum çalışması türlerinden açıklayıcı durum çalışması kullanılacaktır. Nitel araştırma, psikolojik ölçme ve sosyal durumlarla ilgili derinlemesine bilgiler sağladığı yöntem olarak tanımlanır (Şener ve diğerleri, 2019). Bir diğer tanımlamaya göre “nitel araştırmalar, geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir” (Şener ve diğerleri, 2019, s.252). Veri toplama araçlarından durum çalışması “Bir varlığın mekâna ve zamana bağlı

tanımlandığı ve özelleştirildiği araştırmadır” olarak tanımlanmıştır. Tanımlayıcı durum ise “üzerinde araştırma yapılan kişilerin yaşadıkları ortamların ya da üzerinde araştırma yapılan konu, olay ve olguların geçtiği yerlerin geniş bir biçimde tanımının yapılmasıdır” olarak tanımlanmıştır (Ekiz, 2020, s.36).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma, tesadüfi olmayan örnekleme türlerinden kolayda örnekleme yöntemine göre tasarlanmıştır. Tesadüfi olmayan örnekleme “Özellikle, zamanın az, mali imkanların kısıtlı, evrenin çok sınırlı olduğu veya pilot çalışma niteliğindeki araştırmalarda yaygın olarak bu tip örnekleme yöntemine başvurulmaktadır” (Baştürk, 2013, s.143). Kolayda örnekleme ise “araştırmacı kendine yakın, elinin altındaki, rahatlıkla ulaşabildiği birimleri örnekleme dahil eder” olarak tanımlanmaktadır (Baştürk, 2013, s.145). Bundan ötürü görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramlarının Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin görüşleri alınarak yapılacak olan bu çalışmada kolayda örnekleme türü kullanılacaktır. Bu araştırma Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde okumakta olan 10 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilecektir. Elde edilen veriler gizlilik esaslarına bağlı yürütülecek olup öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3,...Ö10 şeklinde gösterilecektir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı kodu	Cinsiyet	Unvan	Almış olduğu dersler
Ö1	KIZ	Öğrenci	Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Atatürk İlke ve İnkıpları, Yabancı Dil I, Türk Dili I, Bilişim Teknolojileri, Temel Tasarım I, Desen I
Ö2	KIZ	Öğrenci	Sınıf Yönetimi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Ana Sanat Atölye 3, Seçmeli Sanat Atölye 3, Türk Sanatı Tarihi, Görsel Sanatlar Öğretimi I, Eleştirel ve Analitik Düşünme, Medya Okuryazarlığı, Sanat Felsefesi
Ö3	KIZ	Öğrenci	Öğretmenlik Uygulaması, Özel Eğitim ve Kaynaştırma, Ana Sanat Atölye 5, Seçmeli Sanat Atölye 5, Eğitimde Program Geliştirme, Sanat Öğretimi Uygulamaları
Ö4	KIZ	Öğrenci	Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Atatürk İlke ve İnkıpları, Yabancı Dil I, Türk Dili I, Bilişim Teknolojileri, Temel Tasarım I, Desen I
Ö5	ERKEK	Öğrenci	Sınıf Yönetimi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Ana Sanat Atölye 3, Seçmeli Sanat Atölye 3, Türk Sanatı Tarihi, Görsel Sanatlar Öğretimi I, Eleştirel ve Analitik Düşünme, Medya Okuryazarlığı, Sanat Felsefesi

Ö6	KADIN	Öğrenci	Sınıf Yönetimi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Ana Sanat Atölye 3, Seçmeli Sanat Atölye 3, Türk Sanatı Tarihi, Görsel Sanatlar Öğretimi I, Eleştirel ve Analitik Düşünme, Medya Okuryazarlığı, Sanat Felsefesi
Ö7	ERKEK	Öğrenci	Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Atatürk İlke ve İnkıpları, Yabancı Dil I, Türk Dili I, Bilişim Teknolojileri, Temel Tasarım I, Desen I
Ö8	KIZ	Öğrenci	Öğretmenlik Uygulaması, Özel Eğitim ve Kaynaştırma, Ana Sanat Atölye 5, Seçmeli Sanat Atölye 5, Eğitimde Program Geliştirme, Sanat Öğretimi Uygulamaları
Ö9	KIZ	Öğrenci	Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Atatürk İlke ve İnkıpları, Yabancı Dil I, Türk Dili I, Bilişim Teknolojileri, Temel Tasarım I, Desen I

Tablo 1'den de görüldüğü üzere bu araştırma Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 8 öğrenci ile 6'sı kız 2'si erkek olmak üzere gerçekleştirilmiş olup cinsiyet, unvan ve almış olduğu dersler dikkate alınıp öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat tekniği uygulanacaktır. Yarı-yapılandırılmış mülakat tekniği “Araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir” (Ekiz, 2013, s.63). Beraberinde alan yazın araştırmaları yapılarak pilot çalışma uygulanacaktır. Yapılan mülakatlarda görüşme yapılan kişilerin gönüllülük esaslarına bağlı olarak elde edilen verileri ses kayıt cihazına kayıt edilip ardından yazılı metne dönüştürülecektir. Hazırlanan yarı-yapılandırılmış sorular alandan iki öğretim üyesine ve ölçme değerlendirme uzmanına incelenmesi için verilmiş olup düzeltmeler yapılarak son hali verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Veriler analiz edilirken betimsel analiz ve içerik analizi kullanılacaktır. Betimsel analiz “araştırmacılar tarafından yapılan gözlem ve görüşmelere hiç etkide bulunmadan, yorumlamada bulunmadan ya da az bir şekilde yorumlarda bulunarak doğru bir biçimde verileri ortaya koymaktadır” olarak tanımlanmaktadır (Ekiz, 2020, s.85). İçerik analizi ise; yazılı metinlerin içeriğinin detaylıca incelenmesi sonucunda sayısal veya istatistiksel olarak sonuca varılmasıdır (Ekiz, 2013). Bu çalışmada elde edilen veriler

benzerlik yönünden kodlanıp tema ve kategorilere ayrılarak sunulacaktır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında yarı yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen

verilerin analizi sonucunda bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşleri

Kategori	Tema	Öğrenci kodu	Frekans
Yetenek nedir?	• Herhangi bir alanda eylemde bulunma	A1	1
	• Bireyin bir eylemde çok başarılı olma durumu	A8	1
	• Kişinin doğuştan herhangi bir alanda diğerlerinden daha yetkin olması	A2,A4,A5,A7,A9	5
	• Öğrenilen her şeyi anlama, kavrama	A6	1

	ve yeterlilik durumu		
	• Diğer kişilere göre daha erken anlama, yapabilme ve yeterlilik durumu	A3	1
Yeteneğin geliştirilebilir olma durumu	• Geliştirilebilir	A1,A2,A3,A4,A5,A6,A7,A8,A9	9
Yeteneğin sonradan kazanılabılır olma durumu	• Kazanılabılır	A6,A7,A8	3
	• Kazanılamaz	A1,A2,A3,A4,A5,A9	6

Tablo 2 incelendiğinde yetenek kavramı kişinin doğuştan herhangi bir alanda diğer kişilerden daha yetkin olma durumu olarak en fazla ifade edilen bulgular arasındadır. Bunun yanında yeteneğin geliştirilebilir olması ve yeteneğin sonradan kazanılamaz olma durumu en fazla ifade edilen öneriler arasındayken 3 katılımcıya göre yeteneğin sonradan kazanılabilir olması belirtilen görüşler arasında yer almaktadır.

A1 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “herhangi bir alanda iş yapabilme ve öğrenme kabiliyeti” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Evet. Yeteneği bir alanda ki kabiliyet olarak gördüğüm için bunun geliştirebilir olduğunu düşünüyorum. Alan üzerindeki çalışmalar arttıkça kabiliyet yani

yetenekte geliştirilebilir” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “Hayır” ifadelerini kullanmıştır. A2 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “İnsanın doğuştan herhangi bir alanda diğer insanlardan daha fazla yeterli olabilmesi, daha fazla yapabiliyor olması” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “evet yetenek geliştirilebilir diye düşünüyorum” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “Yetenek sonradan kazanılacağını düşünmüyorum. İnsanda az da olsa yetenek varsa geliştirilir. Ama o alanla ilgili hiç yeteneği yoksa yani sıfırsa, sıfırın üzerine ne koyarsan koy sıfırdır” ifadelerini kullanmıştır.

A3 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “yetenek kişinin bir alanda ya da bir dalda kişilere göre daha kolay anlama yapabilme yeterlilik gücüdür”. Yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “evet geliştirilebilir, çünkü kişi bir iş üzerinde ne kadar çok çalışırsa o alanda ustalaşabilir onu geliştirebilir” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “eğer yetenek yok ise kazanılamaz yetenek doğuştan gelen bir yeterlilik gücüdür ancak kişide var ise bunu sonradan fark edebilir” ifadelerini kullanmıştır.

A4 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “Yetenek, doğuştan gelen kişinin bir işi yapabilme gücüdür” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Geliştirilebilir. Doğuştan gelen yetenekler ancak çalışarak, deneyerek farkına varılır” yeteneğin sonradan

kazanılabilir olma durumuna “*Yetenek doğuştan gelir ancak uğruna çalışırsak yeteneğimizin olup olmadığını öğreniriz. Kısacası yetenek kazanılamaz*” ifadelerini kullanmıştır.

A5 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “*Yetenek kişinin bir şeyi anlama, yapabilme ya da bir etkiyi alabilme yeterliliği, öğrenmeden ve emek vermeden kişinin bir işi anlama ve gerçekleştirebilme gücü olarak tanımlayabiliriz*” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “*Evet yetenek geliştirilebilir. Kişi sahip olduğu yeteneğin farkına vardıktan sonra sürekli tekrar ederek ve bunu rutini haline getirerek yeteneğini geliştirebilir*” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Yetenekler doğuştan gelen özellikler olabileceği gibi, sonradan geliştirilebilir özellikler de olabilir. Bireyler, farklı alanlarda ve farklı yaşlarda ortaya çıkan yeteneklere sahip olabilirler. Sonradan kazanılan bir durum değildir açıkçası*” ifadelerini kullanmıştır. A6 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken

yeteneğin “Öğrendiğimiz her şeyi anlama, kavrama ve yeterli oranda yapabilmektir” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Evet geliştirilebilir, alınan eğitimlerle kişinin ilgisi doğrultusunda da çalışmalar yapılarak beceri artırabilir ve geliştirilebilir”. Yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “yetenek sonradan kazandırılabilir evet ama kişinin bu yönde ilgisinin olması şart, zaten bu ilgi de doğuştan insanın için de biraz varsa, bu ilgiyle birlikte yeteneği kazanmış olur” ifadelerini kullanmıştır.

A7 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “Doğuştan gelen farkında olmadan çalışmaya bağlı bir özellik” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Evet geliştirilebilir bireyin kendi farkındalığı doğrultusunda yeni akımlarla kendini geliştirmesidir” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “Yetenek doğuştan gelen bir şeydir ancak sonradan bireyin istediği doğrultusunda kazandırılabilir” ifadelerini kullanmıştır.

A8 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “yetenek insanın bir konuda çok başarılı olmasıdır” yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Yetenek geliştirilebilir. İnsan yetenekli olduğunu düşündüğü şey üzerinde ders alarak bu yeteneğini geliştirebilir” yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “Kazanılabilir çünkü yetenek doğuştan olduğu gibi sonradan da üstüne sürülüp geliştirilebilen bir şeydir” ifadelerini kullanmıştır.

A9 yetenek kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken yeteneğin “Yetenek bir kimseye doğuştan gelen bir kavram olarak adlandırılır.” Yeteneğin geliştirilebilir olma durumuna “Yetenekli bir insan bir işi yani ilgilendiği alanı spor resim vb. olması gerekenden daha iyi yapabildiği için yetenekli oluyor fakat sürekli aynı iş üzerinde yoğunlaşmış çalışırsa geliştirilebilir.” Yeteneğin sonradan kazanılabilir olma durumuna “Yetenekler insanlara doğuştan geldiği için yetenek sonradan kazanılamaz” ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin beceri kavramı sorularına ilişkin görüşleri

Kategori	Tema	Öğren-ci kodu	Frekans
Beceri nedir?	• Öğrenilen herhangi bir işi yapabilme durumu	A1,A4	2
	• Herhangi bir işe yatkınlık olma durumu	A2,A3, A5,A7, A8,A9	6
	• Kişinin isteyerek öğrenme durumu	A6	1
Becerin geliştirilebilir olma durumu	• Geliştirilebilir	A1,A2, A3,A4, A5,A6, A7,A8, A9	9
Becerin sonradan kazanılabilir olma durumu	• Kazanılabilir	A1,A3, A4,A5, A7,A8, A9	7
	• Kazanılamaz	A6	1
	• Bazı davranışlarda	A2	1

	kazanılabilir veya kazanılamaz		
--	--------------------------------------	--	--

Tablo 3 incelendiğinde beceri kavramının herhangi bir işe yatkın olma o işi gereklerine göre yapabilme en fazla görüşler arasında belirtilirken, görülen ya da öğrenilen herhangi bir işi yapabilme durumu da görüşler arasındadır. Ayrıca becerinin geliştirilebilir olması ve sonradan kazanılabilir olması en fazla ifade edilen öneriler arasındadır.

A1 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “yapabilmektir” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*elbette öğrenme ve çaba sonucunda pratikleşen olay/hareket beceri haline gelebilir*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Yeterli olan çalışma gösterilebilirse olabilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A2 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*İnsanın bir işe daha yatkın olması beceri olarak nitelendirebiliriz*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Geliştirilir ama her alanda her konuda değil*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Dediğim gibi bazı beceriler sonradan kazanılabilir bazıları kazanılamaz*” ifadelerini kullanmıştır.

A3 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*beceri kişinin bir işte veya bir alanda yatkınlığıdır elinden iş gelme yeteneğidir el çabukluğu,*

hızı” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*evet geliştirilebilir üzerinde çalıştıkça o işin pratikliği öğrenilir*”. Becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*evet kazanılabilir başta yavaş veya kötü yapılan bir iş üzerinde çalışıldıkça zamanla daha güzelleşebilir ama becerisi olan kişi el yatkınlığından dolayı daha iyi işler çıkarabilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A4 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Beceri, öğrenilen işi kolaylıkla yapabilme maharetidir*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Beceri geliştirilebilir. Yapılabilen bir iş üzerinde çalışarak ustalık derecesine getirilebilir*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Beceri sonradan öğrenilen bilgi ve işleri gerçekleştirebilmektir*” ifadelerini kullanmıştır.

A5 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Bir kişinin öğrenmeye bağlı ve yatkınlık sonrası bir işi başarma ve amacına uygun sonuçlandırma durumu. Kısaca zamanla ve eğitim yoluyla kazanılan durum*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Beceri; kapasitesi, kabiliyeti ve isteği olan herkeste geliştirilebilir ve bu kişisel gelişime katkı sağlar. Süreklilik becerilerin gelişmesine katkıda bulunur*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Beceriler genelde sonradan kazanılır. Uygun ve yeterli sürede alınan eğitimle kişi beceri edinebilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A6 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Beceri insanın isteyerek öğrendiği, severek yaptığı tüm işlerdir (ahşap oyma, seramik, örgü, yağlı boya, yapay çiçek tasarımı)*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*evet geliştirilebilir*“. Becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*hayır kazanılamaz çünkü beceri kazanmak için o alana yönelik bir istek, ilgi olması önemlidir. Zaten kişinin yeteneği varsa o beceriye yönelik, beceri ile alakalı öğrenmek için kurslara gidilerek kazanılabilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A7 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Bir işi yatkın olma durumu diyebilirim*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Geliştirilebilir. Yapılan çalışmalar doğrultusunda uzmanlık kazanır*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Evet. Beceri sonradan kazandırılabilir pratik yaparak konu üstünde araştırma yaparak ve çabalarla iyi çalışmalar ortaya çıkarabilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A8 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Beceri insanın yaptığı herhangi bir şey üzerinde olan el yatkınlığıdır*” becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Geliştirilebilir eğer kişi kabiliyetliyse el becerisinin üstüne ekleyerek daha mükemmel işler çıkarabilir*” becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Beceri sonradan kazanılabilir*” ifadelerini kullanmıştır.

A9 beceri kavramı sorularına ilişkin görüşlerinden bahsederken beceri “*Bir bireyin ilgi duyduğu alanla ilgili olarak yapmış olduğu işlerdir bir bakıma el yatkınlığı olarak adlandırabiliriz.*” Becerinin geliştirilebilir olma durumuna “*Beceri geliştirilebilir çünkü becerilerinin üstüne gidildikçe ortaya daha iyi şeyler çıkartılabilir.*” Becerinin sonradan kazanılabilir olma durumuna “*Beceri sonradan kazanılabilir çünkü bazı insanların elinin vücudunun yatkın olduğu alanlar vardır ve bu kişilere yetenekli derken becerikli olmayan insanların zamanla bir işi yapa yapa beceri kazanabileceklerini düşünüyorum.*” ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 4. Görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek ve beceri kavramı sorularına ilişkin görüşleri

Kategori	Tema	Öğrenci kodu	Frekans
Kişinin görsel sanatlar eğitimi alabilmesinde yetenekli olma durumu	• Yetenekli olması gerekli	A2,A3, A4,A8	4
	• Yetenekli olması gerekmez	A1,A5, A6,A7, A9	5
Bireyin görsel sanatlar eğitimi alabilmesinde becerikli olma durumu	• Becerikli olması gerekli	A5	1
	• Becerikli olması gerekmez	A2,A6, A7,A8, A9	5
	• Becerikli olmasında fayda var ancak şart aranmaz	A1,A3, A4	3

Tablo 4 incelendiğinde kişinin görsel sanatlar eğitiminde yetenekli olmasına gerek olmadığı ve görsel sanatlar eğitiminde becerikli olmasının gerekmediği çoğunluğun belirttiği öneriler arasındadır. Bunun dışında görsel sanatlar eğitiminde yetenekli olmasının gerekli olduğu ve becerikli olmasında fayda görüleceği gibi bu şartın aranmayacağı belirtilmiştir.

A1 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Hayır yetenekli olmasında gerek yok. Görsel sanatlar eğitimi yalnızca yetenekli bireyler için değildir. Her alanda olduğu gibi ilgi ve çalışmaya ayrılan süreye göre yetenekten bahsedebiliriz.” Beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Becerikli olmasında fayda vardır muhakkak ancak şart değildir. Çünkü kişinin o alana özgü yaptığı çalışmalara yatkınlığı olması gerekir ki güzel işler ortaya koyabilsin” ifadelerini kullanmıştır.

A2 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Evet az da olsa olması gerektiğini düşünüyorum” beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Hayır. Bence Görsel Sanatlar Eğitimi alabilmesi için yetenekli olması yeterlidir diye düşünüyorum” ifadelerini kullanmıştır.

A3 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “evet yetenekli olması kişi için daha önemlidir bu yetenek onun gelişmesi açısından önemlidir”. Beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “illa

gerekir denemez eğitim aldıkça kişi belirli bir seviyeye gelebilir ama tabi ki becerisi olan kişi daha ön planda tutulabilir” ifadelerini kullanmıştır.

A4 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Yetenek tek başına yeterli değildir. Tabi ki yetenekte gereklidir ancak ilgi yeteneğe oranla daha gereklidir” beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Görsel sanatlar eğitiminde becerikli olduğunu görmek sonucunda daha başarılı olunabilir tabi ki şart değil” ifadelerini kullanmıştır.

A5 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Görsel sanatlar eğitiminde dikkate alınması gereken şey yetenek olmamalıdır. Çünkü sanat sadece yetenekli kişiler için ya da bir birey, öğrenci, bir toplum için geçerli değildir” beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “Evet görsel sanatlar eğitimi için beceri gereklidir” ifadelerini kullanmıştır.

A6 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “hayır gerekli değil, çünkü belli eğitimler, denemeler, kurslarla da bu işi çözebilir”. Beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken “hayır gerekli değil beceri olmadan görsel sanatlarla alakalı kurs, alınan akademik bilgiler ve denemelerle gayet güzel görsel sanatlar eğitimini kişi tamamlayabilir” ifadelerini kullanmıştır.

A7 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Hobi olarak da görsel sanatlar eğitimi alabilir. Yetenekli olmasına gerek yok açıkçası”* beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Görsel sanatlar eğitimi almasında becerikli olma durumu kriterler arasında yer almaz almamalı da bana göre”* ifadelerini kullanmıştır.

A8 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Kişinin görsel sanatlar eğitimi alması için yetenekli olması gerekir. Çünkü yetenekli olduğu alanda sahada başarılı olmak için görsel sanatlar eğitimi alır”* beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Bireyin görsel sanatlar eğitimi alması için becerikli olmasına gerek yoktur. Çünkü eğitim olarak o beceriyi elde edebilme şansı yüksektir”* ifadelerini kullanmıştır.

A9 görsel sanatlar eğitimi alınmasında yetenek kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Görsel sanatlar eğitimi alması için yetenekli olması gerekmiyor çünkü yeteneksiz insanlarda resim çizebilir ve bunu ileri bir seviyeye taşıyıp daha iyi yapabilirler.”* Beceri kavramına ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Görsel sanatlar eğitimi alabilmesi için becerisi olması gerekmiyor gerekli çalışmalar üzerine vakit ayırarak beceri kazanabilir zaten.”* ifadelerini kullanmıştır.

Tablo5. Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşleri

Kategori	Tema	Öğrenci Kodu	Frekans	
Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasındaki farklar	Yetenekli	• Özgün çalışma ortaya koyarlar	A1,A7,A8, A9	4
		• Üretken	A6,A1	2
		• Destek ihtiyacı az olur	A1,A7	2
		• Yaratıcılıkları yüksektir	A2,A4,A7, A1,A9	5
		• Kısa sürede yetenekleri fazlasıyla gelişir	A4,A5,	2
		• Kısa sürede fazla ürün ortaya koyma	A2,A8	2
		• İşi kısa sürede kavrar ve uygular	A3,A1	2
	Yeteneksiz	• Kendine özgü teknik ve becerilerini kullanma	A6,A8,A5	3
		• Özgün çalışma ortaya koymada zorlanırlar	A8,A9	1
		• Fazla çaba sarf ederler	A1,A2	2
		• Destek ihtiyacı fazla olur	A6,A7,A8, A9	4
		• Uzun sürede az ürün ortaya koyma	A2,A7,A8	3
		• Teknik becerileri kavramada güçlükler	A4,A5	2
		• Uzun sürede yetenekleri gelişir	A4,A5,A9	3
• İşi uzun sürede kavrar ve uygular	A3,A2,A1	3		
• Yaratıcılıkları düşüktür	A4,A6,A7	3		

Tablo 5 incelendiğinde görsel sanatlar eğitiminde yeteneği olan bireyler ve olmayan bireyler arasındaki farklara bakıldığında yetenekli bireyler kendine özgü teknik ve becerileri kullanır olması, yaratıcılıklarının yüksek olması ve yapmış oldukları çalışmaları özgün bir şekilde ortaya koymaları en fazla belirtilen görüşler arasındadır. Bunun yanında üretken olmaları, yardıma ihtiyaçlarının az olması, kısa sürede yeteneklerinin gelişmesi, ortaya ürün koyma ve kavrayıp uygulaması kısa zamanda yapılan davranışlar olarak belirtilen görüşler arasındadır. Yeteneği olmayan bireylerde ise; yaratıcılıklarının düşük olduğu, yapılan işi uzun sürede kavrayıp uyguluyor olmaları, zaman açısından uzun sürede az ürün ortaya koydukları, desteğe ihtiyaçlarının fazla olduğu en fazla belirtilen görüşler arasında yer alırken yeteneklerinin geliştirilmesinin uzun zaman alacağı, teknik ve becerileri kavramada güçlüklerin olduğu, bir işi yapabilmeye fazla çaba sarf ettikleri de belirtilen görüşler arasında yer almaktadır. A1 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken “*Yetenekli bireyler daha özgün çalışmalar ortaya çıkarabilir ve daha az destek ile ürünlerini oluşturabilir. Yaratıcı düşüncelerinin de yüksek olduğu kanısındayım. Yeteneksiz öğrenciler ise daha fazla efor sarf ederek çalışmalar üretir. Yetenekli kişiler onlara verilen işleri daha çabuk kavrayıp uygulamaya geçerken yeteneksiz kişiler de bu daha da geçtir.*

Ayrıca yetenekli kişilerinde üretken olduğunu düşünüyorum” ifadelerini kullanmıştır.

A2 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken “*Verilen eğitim her ikine de aynı ise; yetenekli olan birey bir eseri 2 saat içerisinde icra ederken yetenekli olmayan birey ise 4-5 saat içerisinde icra eder diye düşünüyorum. Ayrıca yetenekli kişilerin yeteneksiz kişilerin yaratıcılık düzeylerine göre fazla olduğu kanısındayım. Yetenekli olmayan kişilerin bir çalışmayı veya bir tekniği uzun süreçte anladığını düşünüyorum. Çok çalışarak yorularak ortaya bir ürün koyuyorlar açıkçası”* ifadelerini kullanmıştır.

A3 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken “*yetenekli kişiler işi daha çabuk öğrenir daha güzel işler çıkarır kendini alanında daha çok geliştirip hızlı ilerleyebilir yeteneği olmayan kişilerin gelişimi ise daha yavaş ilerler yaptığı çalışmalar daha amatör durumda olabilir”* ifadelerini kullanmıştır.

A4 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken “*yeteneksiz kişilerin yaratıcılık seviyelerinin düşük olması yanı sıra teknik becerileri kavramada zorluk çekiyorlar yani en azından kendi sınıfımda böyle gözlemliyorum. Yetenekli insanlar aynı zamanda yaratıcılıklarını daha çok geliştirmeye yatkın olurlar. Yetenekli ve*

yeteneği olmayan bireylerin aynı anda eğitim alması durumunda yetenekli kişi yeteneğini daha hızlı geliştirmesine nazaran yeteneği olmayan kişi biraz geç gelişebilir yetenek konusunda ” ifadelerini kullanmıştır.

A5 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Uğraş alanında yetenekli kişiler daha hızlı sonuç alabilirken, yetenekli olmayan kişiler daha uzun süreçte beceri edinebilir. Fakat yetenekli olanların ortaya koyduğu sonuçlar her zaman yeteneği olmayanlara göre daha önde olacaktır. Bunların dışında görsel sanatlar eğitiminde bazı teknikler var bu teknikleri yeteneksiz kişiler biraz geç kavrayabilir örneğin desende oran orantı konusu. Ama yeteneği olan kişi teknikleri hemen kavrar.”* ifadelerini kullanmıştır.

A6 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken *“yetenekli olan öğrenci daha üretken daha prensipli, eleştirel düşünen. Daha çok sanatsal temalar kullanırken yani kendi teknik ve becerilerini kendileri ortaya koyarken yetenekli olmayan bireyler ise tek düze, alışılmış, yaratıcılık becerisi zayıf, sürekli desteğe ihtiyaç duyarlar”* ifadelerini kullanmıştır.

A7 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Yetenekli olmayan birey görsel sanatlar konusun da sınırları olur. Yani şöyle yaratıcılık seviyesi olarak ortaya ürün koyma konusunda. Yaratıcılık düzeylerinin*

düşük olduğunu düşünüyorum. Zaman konusunda kısıtlı olurlar yani uzun süre sonucunda ancak bir eser ortaya koyarlar. Yetenekli olan birey görsel sanatlar konusunda sınırsız olur. Sınırsızdan kastım şu yaratıcılık seviyeleri çok yüksektir, kendilerine özgü çalışmalar yaparlar yani birilerinin eserlerinden ya da çizilmiş bir eserden bakıp yapmazlar. Hocalardan fazla yardım almazlar. Yetenekliler bu konuda hocalardan sürekli yardım ister hatta bazen hocaların çizimlere müdahale etmelerini isterler” ifadelerini kullanmıştır.

A8 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Yetenekli ve yetenekli olmayan birey arasında elbette fark vardır. Yetenekli birinin yaptığı herhangi bir şey daha çabuk sonuca kavuşurken yetenekli olmayan bir bireyin yaptığı şey daha geç sonuçlanır. Kısacası yetenekli kişi kısa sürede birçok yapıt ortaya koyarken yeteneksiz kişi uzun sürede ancak bir veyahut iki yapıt ortaya koyabilir. Bunların dışında yetenekli kişi kendi tekniklerini kendileri uyarlayıp uygularlar. Yetenekli kişilerin kendine özgü çalışmaları varken yeteneği olmayan kişilerin özgün çalışma ortaya koymazlar ve hep kopya içerisindedirler. Kendi sınıf arkadaşımından gördüğüm kadarıyla fazla yeteneği yok ve bu durumda hocalardan çok yardım istiyor”* ifadelerini kullanmıştır.

A9 Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve yetenekli olmayan bireyler arasında ki farklara ilişkin görüşlerinden bahsederken *“Yetenekli olan bireyler yetenekli olmayanlardan öndedirler. Algılama olarak*

teknik formattaki becerileri yapabilme uygulayabilme olarak. En önemlisi yaratıcı düşünme düşündüklerini kolayca aktarabilme konusunda. Fakat yetenekli olmayanlar ise olayı tekniği kavrama zorlanırlar. Çok fazla hocalardan yardım isterler gördüğüm bu çünkü. Ayrıca sürekli resim üstünde çalışırlarsa yetenekli bir hal alabilirler aralarındaki fark yetenekli olan iyi resim becerisi ve iyi el işçiliği vardır ve özgün çalışmalar yaparlar. Yeteneksiz olan bireyler ise pek fazla güzel resimler ortaya koyamazlar kopya çalışmaları vardır estetik değildir.” ifadelerini kullanmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma güzel sanatlar eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile yürütülmüştür. Araştırmada öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramları irdelenmiş ve bu süreçte görsel sanatlar eğitiminde yetenek ve beceri kavramının gerekliliğinin olup olmadığı, yetenekli ve becerikli olmanın sanat üretimine etkileri, yetenekli olmayan bireylerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu durumda elde edilen bulgulardan sonuçlara ulaşılmış olup bu bölümde sonuçlara ve çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre görsel sanatlar eğitiminde yetenek kavramının bireye doğuştan gelen güdüler olduğunu, herhangi bir alanda diğer bireylerden daha yetkin olma sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında yeteneğin üzerine gidildikçe o

alanda gerekli çalışmalar ve süreklilikler yeteneğin geliştirilebilir olduğu, yeteneğin sonradan kazanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada beceri kavramının herhangi bir işe yatkın olma, o işin gerektirdiği nitelikleri ortaya koyabilme olarak ifade edilmiştir. Becerin geliştirilebilir bir kavram olduğuna ve sonradan ilgi, öğrenme ve çaba sonucunda kazanılabilir davranışlar haline geldiği tespit edilmiştir.

Yetenek ve beceri kavramlarının görsel sanatlar ile ilişkili olmasından dolayı görsel sanatlar eğitim alan bireylerin yetenekli olmasının bir önemi olmadığı, yeteneksiz olan kişilerin ilgileri doğrultusunda ve belli uğraşlar sonucunda resim çizebilmelerinin mümkün olacağı katılımcıların çoğunluğu ile ifade edilmiş olup yeteneği olmayan kişilerin becerikli olmasının fayda sağlayacağı ve görsel sanatlar eğitiminde gerekli olan becerilere sahip olmalarının gerektiği ancak şart olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca görsel sanatlar eğitiminde yeteneği olan bireyler ile olmayan bireyler arasındaki farklar araştırıldığında yeteneği olan bireylerin özgün resim yapabilme, teknik becerileri kullanabilme, yaratıcı düşüncelerinin yüksek olmasının yanı sıra üretken oldukları, uzmanlardan fazla destek almadan çalışmalarına devam ettikleri, kısa sürede var olan yeteneklerini geliştirdikleri, kısa zaman diliminde ortaya ürün koyabildikleri, işi kısa sürede kavrayıp uyguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yeteneği olmayan bireylerde ise yaratıcılıklarının düşük olduğu, teknik ve becerileri kavramada güçlüklerin olduğu, yapılacak işe uzun süre sonucunda

ulaştırdıkları, uzun zaman diliminde az eserler ortaya çıkardıkları, uzman kişilerden fazlasıyla destek aldıkları, yeteneklerinin gelişmesinde yoğun çaba ve uzun süre sonucunda gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmanın verileri üç noktada önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi bireyin görsel sanatlar eğitimi alabilmesi için yetenek ve beceri kavramlarına sahip olmasının gerekli olup olmadığıdır. Görsel sanatlar eğitiminde kişinin yetenekli olmasının gerekli olmadığı bunun yanı sıra görsel sanatlar eğitimi alırken beceri kavramının da gerekli olmadığı ancak bazı belirtilen görüşlere göre becerikli olmasının görsel sanatlar eğitimi için fayda sağlayacak nitelikte olup, şart olmadığıdır. İkinci önem taşıyan veri ise; görsel sanatlar eğitiminde yetenekli ve becerikli olmasının sanat üretimlerinde seri ve pratik oldukları, kendine özgü teknikler kullanabildikleri, yapmış oldukları eserleri kısa sürede sonuca ulaştırabildikleri gibi olumlu etkileri olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Üçüncü önemli veri ise görsel sanatlar eğitiminde yetenekli olmayan bireylerin eğitim sürecinde karşılaştığı zorlukların başında desteğe ihtiyaç duydukları, teknik becerileri algılamada ve uygulamada güçlüklerin olduğu, çalışmalarının uzun uğraşlar sonucunda ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin sonuçlarına yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir.

- Görsel sanatlar eğitiminde yetenekli olan bireylere nazaran yeteneği olmayan bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine yönelik Scamper

tekniğinin uygulanması, yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine destek sağlar niteliktedir.

- Görsel sanatlar eğitiminde yeteneği olmayan bireylerin çizim açısından yeteneğini geliştirmek adına ilgili ve istekli olmaları doğrultusunda devamlılığın olması, etkileşimli süreç ve materyaller olması yeteneğin geliştirilebileceği yönünde etkilidir.

KAYNAKLAR

- [1] Alakuş A.O. & Mercin, L. (2020). Art Education and Visual Arts Teaching (5th Bs.). Pegem Akademi, Publications, Ankara.
- [2] Alakuş, A. O. & Mercin, L. (2009). “Önsöz”, (Ed. Ali Osman Alakuş, Levent Mercin), Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi, ss. 3-4, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- [3] Alkan Ç. M. (2021). “Görsel Zeka Nedir ve Nasıl Geliştirilir?” (<https://www.mentalup.net/blog/gorsel-zeka-nedir-nasil-gelistirilir>)
- [4] Ayaydın, A. (2010). “Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme Süreci Üzerine”, Milli Eğitim Dergisi, 40 (187): 240-250.
- [5] Balcı, Y. B. (2016). Kuramsal Estetik. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- [6] Baştürk, S. (2013). “Evren ve Örneklem”, (Ed.Savaş Baştürk), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, s. 129-158, Vize Basın Yayın, Ankara.
- [7] Bingöl, F. (2016). “Sanatta Anlam, Değer, Önem ve Müzik Sanatı”, İdil Dergisi, 5 (25): 1551-1558.

- [8] Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2020). Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Geliştirilmiş 7. Bs.), Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- [9] Büyüköztürk, Ş.; Kılıç Çakmak, E. & Akgün, Ö. E. & Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara.
- [10] Çoban, F. (2013). “Çeviri Edinci: Yazılı ve Sözlü Çevirmenin Sahip Olması Gereken Beceri ve Yeteneklerin Genel Çeviri Kuramları Işığında İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- [11] Ekiz D. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara.
- [12] Ekiz, D. (2020). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Gözden Geçirilmiş, 6. Baskı). Anı Yayıncılık, Ankara.
- [13] Feeney, S., & E. Moravcik. (1987). “A thing of beauty: Aesthetic development in young children”, *Young Children*, 42 (6): 7–16.
- [14] Gizir, Z. (2002). “Anaokuluna devam eden dört-beş yaş çocuklarında sosyal davranış gelişimi ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [15] Goleman, D. (1996). *Duygusal Zeka; Neden IQ'dan Daha Önemlidir*, (6. Bs.). (Çev. Banu SeçkinYüksel), Varlık Yayınları, İstanbul.
- [16] Karasar, N (2023). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- [17] King, W. R. & He, J. (2005). “Understanding the role and methods of meta analysis in IS research”, *Communications of the Association for Information Systems*, 16, 665-685.
- [18] Klifman, S. (2009). *Talent Management In A Multigenerational Workforc*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Tilburg University, Tilburg.
- [19] ÖSYM, Ölçme, Seçme Ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, (<https://www.osym.gov.tr/TR.1388/yetenekler.html>)
- [20] Ötgün, C. (2008). “Sanat yapıtına yaklaşım biçimleri”, *Sanat ve tasarım dergisi*, 1 (2): 159-178.
- [21] Özsoy, V., & Mamur, N. (2019). *Görsel Sanatlar Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- [22] Taşdelen, D. & Yazıcı, A. (2018). “Sanata İlişkin Felsefi Araştırma”, (Ed. Ahmet İnam), *Estetik ve Sanat Felsefesi*, s. 32-53, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- [23] TDK, Türk Dil Kurumu, (<https://sozluk.gov.tr/>)
- [24] Tolstoy, L. N. (2007). *Sanat Nedir*, (Çev. Mazlum Beyhan), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- [25] Yazıcı, D. (2020). *Kalıtımsal Faktörlerin Müzik Yeteneğine Etkisi ve Müziksel Gelişim. Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (2): 761-768.
- [26] Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2011). “Öğretmen Adaylarının Eleştirel Pedagoji İle İlgili Görüşleri”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 195-213.